

noastră reprezintă un model ce urmează standardele de calitate în domeniul biblioteconomic, oferă bune practici privind livrarea serviciilor pentru utilizatori, reușește să se poziționeze pe scara valorică a comunității și menține o imagine bună în relaționarea cu partenerii, fondatorii și finanțatorii.

În final, reiterăm că biblioteca trebuie să se adapteze schimbărilor permanente care au loc în societatea contemporană pentru a face față solicitărilor tot mai complexe venite din partea utilizatorilor, dar și a mediului. În 2021, Biblioteca Municipală a susținut cu brio acest examen al provocărilor economice, demografice, sociale, pandemice.

DIGITAL, DIGITIZARE, DIGITALIZARE ÎN PAGINILE REVISTEI „BIBLIOPOLIS”

Conf. univ., dr. Lidia KULIKOVSKI

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a fost întotdeauna în pas cu tendințele de dezvoltare profesională și tehnologică. Preocuparea de subiectul tehnologiilor digitale are o istorie la BM. Cu vreo 30 de ani în urmă, Alexe Rău, directorul BNRM, vizionar fiind, a elaborat *Modelul cibernetic de dezvoltare a sistemului de biblioteci din Moldova* care includea digitizarea și digitalizarea domeniului. Costul proiectului era de 2 milioane lei. Au zis că-i prea scump. Ni l-au întors să-l ieftinim până la 1 milion lei. Oricum, Ministerul Culturii a târăganat, a târăganat până l-a dat la coșul de gunoi.

Atunci noi, la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, am hotărât să creăm o infrastructură pentru a digitaliza serviciul Managementul Resurselor (Achiziție, Prelucrare de carte cu toate componentele). Cumpărasem calculatoare autohtone de la uzina „Signal” încă în '89. Monitoarele erau mici cam ca tabletele actuale, dar printerul era, cred, de jumate de metru lățime, cu valuri de hârtie lată cu găurele din ambele părți, și făcea o gălăgie când imprima de-ți părea că merge un tractor. Așa lucram la ele... Visam la un catalog electronic. Și l-am realizat. A fost primul catalog electronic în domeniul biblioteconomic din Moldova. Prima filială dotată cu calculatoare IBM a fost Biblioteca „Ițic Mangher” care, dintr-un proiect american, a obținut vreo zece calculatoare.

Au fost și primii care au implementat servicii de formare a abilităților digitale pentru bibliotecari și utilizatori. Cursurile erau foarte solicitate.

După '91, Traian Brad, încă de la deschiderea bibliotecii „Transilvania”, ne-a orientat spre digital. Fiind președintele Asociației Bibliotecilor Publice din România, era implicat în multe proiecte europene, începând cu PLDP (Public Library Development Project), Pullman, Pullman XT. Noi nu eram eligibili, dar T. Brad a insistat și ne-au inclus fără finanțare: mai întâi, ca observatori cu dreptul de participare la întrunirile profesionale europene, apoi și cu finanțare pentru conferințele naționale, pe care le organizam la Chișinău. Credibili fiind, am rămas și în proiectul „Calimera”. De atunci, BM se află într-un proces de transformare digitală.

Tablelul de mai jos reflectă procesele de transformare a bibliotecii: digitizare, digitalizare și transformare digitală. Acești termeni s-au încetățenit cu greu în limbajul nostru profesional. Nu

	Digitizare	Digitalizare	Transformare digitală
Focus	Conversia datelor	Procesarea informației	Valorificarea cunoștințelor
Obiectiv	Trecerea de la analog la format digital	Automatizarea proceselor operaționale existente	Schimbarea culturii organizaționale, modul în care lucrează și gândește instituția
Activitate	Convertirea documentelor printate, fotografiilor, filmelor, și altor formate învechite în format digital	Crearea proceselor de lucru digitale	Crearea sau trecerea instituției la dimensiunea digitală
Instrumente	Computere și echipament pentru digitizare/codificare	Sisteme și aplicații IT	Matricea noilor tehnologii digitale (sau a celor discontinue/inlocuite/schimbate)
Provocare	Volum <i>Material</i>	Cost <i>Financiar</i>	Rezistența la schimbare <i>Resurse Umane</i>
Exemplu	Scanarea formelor de înregistrare manuale	Proces de înregistrare electronic	Format electronic total, de la înregistrare până la conținut

pentru că eram rezistenți la nou, ci pentru că conducerea domeniului biblioteconomic nu susținea financiar achiziționarea tehnicii necesare acestor proiecte, considerând-o de lux. Nici dicționarele, care erau pe atunci, nu ne luminau pentru că nici autorii lor nu înțelegeau corect aceste noțiuni.

Raportând experiența noastră la acest tabel, putem afirma că Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” a trecut primele două stadii (cu mici excepții în unele sectoare). În prezent, este într-un proces de transformare digitală – digitizarea și digitalizarea se produc concomitent, depinzând una de alta, iar preocuparea de formare a abilităților digitale a angajaților e una prioritară. Publicațiile electronice sunt tot mai prezente în procesul de dezvoltare a colecției. Procesul global de implicare în constituirea bibliotecilor digitale, virtuale luase amploare, motivându-ne și pe noi. Nu putea BM să stea deoparte de evoluția tehnologică a lumii și al domeniului biblioteconomic. Nu putea să stea în expectanță, sperând că Ministerul Culturii și fondatorul vor veni cu soluții. Chiar din primul număr al revistei *BiblioPolis* (2002) se văd clar preocupările BM de acest subiect: colecțiile se completau cu publicații electronice; BM – laureată a premiului „Cel mai bun site din domeniul biblioteconomic”; prezența și implicarea în proiecte europene, stagii în biblioteci avansate¹.

Coșeri, Tatiana. *Publicații electronice în colecția Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”*, 2002, Vol. 1, Nr. 1, P. 44.

Web top 2002. *BM – câștigătoarea locului I și a premiului de excelență pentru „Cel mai bun Site din domeniul bibliotecilor”*, 2002, Vol. 4, Nr. 4, P. 8.

Harjevschi, Mariana. *PULMAN – o șansă pentru bibliotecile publice: (Proiectul european PULMAN – rețele avansate mobile pentru bibliotecile publice)*, 2002, Vol. 1, Nr. 1, P. 14.

Harjevschi, Mariana. *PULMAN XT pentru bibliotecarii din Moldova*, 2002, Vol. 4, Nr. 4, PP. 38-41.

Harjevschi, Mariana. *Contextul informării globale juridice: [Eveniment, New Haven, Connecticut, SUA]*, 2002, Vol. 1, Nr. 1, P. 38.

Manifestul IFLA pentru Internet, 2002, Vol. 1, Nr. 1, PP. 8-9.

¹ Exemplele de prezență a surselor publicate în revistă nu respectă regulile descrierii bibliografice – nu e bibliografie; e modul autoarei de a indica adresa articolelor: autorul, titlul articolului și, prin virgulă, elemente complementare: anul, numărul volumului și numărul revistei, urmat de pagina la care găsiți materialul.

BM căuta oportunități în țară și în străinătate, iar reflectarea eforturilor și reușitelor se publicau, nu întâmplător, la rubrica „Oportunități” a revistei.

Și pentru 2003 subiectul articolului nostru a fost prioritar. Bibliotecarii noștri publicau materiale și în alte rubrici: documentele unor proiecte europene care aveau ca tematică digitizarea și digitalizarea au apărut la rubrica „Politici de bibliotecă”. Mariana Harjevschi a participat la conferința de la Oeiras (Portugalia), unde s-a adoptat *Manifestul* care a stat și la baza acțiunilor BM de digitalizare, digitizare și transformare digitală. Ca să obținem bani pentru infrastructură, a trebuit să le deschidem ochii șefilor de la cultură, să vadă ce se face la nivel european în acest domeniu. Am reușit să-l convingem pe Iulian Filip, șeful Departamentului Cultură, să meargă la Oeiras, să participe la votarea aceluia *Manifest*. La întoarcere, în avion, a scris și o poezie dedicată acelei călătorii. Era mai mult decât călătorie, era participare cu implicare, schimbare de mentalitate. Având în mâini *Planul de acțiuni Oeiras*, aveam argumentul pentru bugetarea activităților de transformare digitală a BM.

Angajații BM abordau, teoretico-practic, subiecte ca e-book (cărți digitale) și despre *virtual*. În 2003, pentru prima dată, BM a plasat pe site bibliografii virtuale, se elabora deja conținut digital. Publicam orice aspect al digitalului de la noi, din țară, din experiența noastră, dar și din țări străine. Vedem mai jos câteva exemple:

Declarația de la Glasgow, 2003, Vol. 5, Nr. 1, PP. 10-11.

Foiu, Taisia. *Bibliografii virtuale pe site-ul BM „B.P. Hasdeu”*, 2003, Vol. 7, Nr. 3, P. 52.

Harjevschi, Mariana. ...*Și bibliotecile, și muzeele, și arhivele votează pentru o e-Europă : (Implicarea ABRM în proiectul Uniunii Europene CALIMERA)*, 2003, Vol. 8, Nr. 4, PP. 17-18.

Manifestul de la Oeiras. Agenda PULMAN pentru e-Europa, 2003, Vol. 5, Nr. 1, PP. 13-15.

Pânzari, Ludmila. *Cărți digitale (e-books)*, 2003, Vol. 8, Nr. 4, PP. 15-16.

Olărescu, Angela. *Servicii noi de informare electronică*, 2005, Vol. 14, Nr. 2, PP. 18-19.

Scobioală, Genoveva. *Sisteme și intermediari de informație*, 2005, Vol. 15, Nr. 3, PP. 20-23.

În perioada 2003-2005, revista găzduiește o serie de articole semnate de Lidia Kulikovski, Vlad Pohilă, Genoveva Scobioală,

Silvia Antufiev, Victor Petrescu (directorul Bibliotecii Județene din Târgoviște), care abordează marginal biblioteca în noua societate a informației, noile ei roluri. Au fost prezente subiectele: informarea electronică, conținut electronic, sisteme și intermediari de resurse informaționale în percepție sociologică, scenariii noi provocate de societatea informației, baze de date electronice etc., lucrări prin care urmărim zbaterea de modernizare a bibliotecilor și căutarea modelului bun de urmat al bibliotecii viitorului.

Începând cu anul 2006, revista publică documente europene referitoare la subiectele amintite și politici de biblioteci foarte importante în orientarea bibliotecilor spre noile roluri ale bibliotecii. Ludmila Pânzari și Nelly Țurcan merg mai aproape și mai concret: cataloage electronice, baze de date, de care se preocupa BM, arhive electronice deschise, acces la informarea științifică. Alături de colegi întâlnim și nume notorii ca Vivian Reding, comisarul Comisiei pentru Educație și Cultură (1999-2004) și comisarul european al Comisiei Societatea Informației (2004-2010). Ca gen de publicații, prevalau articolele teoretico-practice, politicile de bibliotecă internaționale, replici și recenzii la cărți consacrate lumii digitale.

Pânzari, Ludmila. *Catalogul electronic al Bibliotecii Municipale*, 2006, Vol. 19, Nr. 3, P. 23.

Pânzari, Ludmila. *O bază de date în continuă evoluție* : [World Cat], 2006, Vol. 18, Nr. 2, PP. 26-28.

Reding, Viviane. *Rolul bibliotecilor în Societatea Informațională*, 2006, Vol. 17, Nr. 1, PP. 28-32.

Replica de la CALIMERA la inițiativa UE i2010 privind bibliotecile digitale, 2006, Vol. 17, Nr. 1, PP. 32-33.

Țurcan, Nelly. *Arhive electronice deschise – un nou acces la informația științifică*, 2006, Vol. 18, Nr. 2, PP. 16-19.

În această perioadă, Europa trăia o adevărată larmă provocată de proiectul *Google Print*. Biblioteca Municipală a publicat o recenzie pozitivă la cartea lui Jean-Noël Jeanneney *Când Google a provocat Europa*, publicată de către Biblioteca Metropolitană București la Editura sa „Biblioteca Bucureștilor”. Prin comentariile lui Jean-Noël Jeanneney, acest mega-proiect era prezent zi de zi pe paginile hebdomadarelor din Franța, preluat de alte țări europene – de SUA, Japonia, China, Brazilia, Chile, Peru; a generat reacții pe întreg mapamond, divizând Europa și, credem, întreaga lume în *pro* și *contra* cărții digitale. Am simțit și reticența unor angajați

și părinți, copiii cărora utilizau biblioteca, referitor la cartea electronică care, în viziunea lor, va înlocui cartea tipărită. Pentru a împăca situația, pentru a afla ce gândește lumea și câți sunt cei reticenți și promotori ai cărții electronice, BM a organizat o dezbatere publică cu genericul „Cartea tipărită versus cartea electronică”. Au fost peste 100 de participanți.

În 2008, a fost lansată *Strategia de dezvoltare a BM (2008-2017) trasată pe 4 priorități-direcții magistrale, una din care era Biblioteca digitală – demonstrație că Biblioteca Municipală tindea spre crearea bibliotecii digitale.*

Organizatorii credeau că se vor încrușișa săbiile a celor două grupuri împărțite în *pro* și *contra*. În timpul dezbaterilor, s-a mai format un grup care opta pentru cartea tipărită în aceeași măsură ca și pentru cartea electronică. Rezultatele acelei discuții publice au arătat că oamenii sunt, în mai mare sau mai mica măsură, pentru revoluționa-

rea formatului cărții. Rezultatul obținut a stat la baza reorientării acțiunilor BM spre digital. Revista *BiblioPolis* a publicat și articole polemice, ca cele ale lui Alexandru-Horațiu Frișcu (scriitor, șef de bibliotecă), în care și-a expus părerile contradictorii față de rezultatul acelei dezbateri și față de viitoarea bibliotecă digitală mondială. Ne amintim două dintre acele articole, publicate la rubrica *Puncte de vedere: „Hibridizarea” bibliotecii – rod al vieții ori „sâmbure” al pieirii*, Vol. 24, Nr. 4, PP. 22-23; *Cu cartea după Robinson*, Vol. 26, Nr. 2, PP. 26-28.

În 2008, a fost lansată *Strategia de dezvoltare a BM (2008-2017) trasată pe 4 priorități-direcții magistrale, una din care era Biblioteca digitală – demonstrație că Biblioteca Municipală tindea spre crearea bibliotecii digitale*. Aveam premise – în anul 2006, a fost implementat, adaptat și îmbunătățit Sistemul Informațional de Gestiune a Activității BM, care a asigurat automatizarea proceselor de activitate a rețelei BM. Chișinăuianul a primit un card unic, pe viață, care oferea accesul nelimitat și gratuit la oricare din filialele Bibliotecii Municipale. Echipamentul deținut a permis mărirea ofertei de servicii acordate utilizatorilor. Vizitele virtuale și tranzacțiile electronice au crescut considerabil datorită digitizării și plasării e-conținuturilor pe web, datorită organizării expozițiilor virtuale de carte și pictură. Sporirea capacității infrastructurii permitea extinderea serviciilor de instruire a bibliotecarilor și de formare a culturii digitale utilizatorului. Biblioteca nu stătea la margine, dar testa, experimenta, bătătoarea drumul către biblioteca

digitală și își trasa angajamente de digitizare-digitalizare, ghidată de scopul *Crearea infrastructurii digitale BM*: 1) va susține activități comunitare on-line; 2) va fi mediator, facilitator, agregator și editor de conținut on-line; 3) va oferi acces la bazele de date, de idei, echipament și instrumente pentru muzică, fotografii și video; 4) va testa, periodic, infrastructura în termeni de apreciere a potențialului și a stării, în scopul îmbunătățirii și maximizării utilizării creative a capacității acesteia.

Începând cu anul 2009, au fost publicate mai multe articole teoretico-practice ale autorilor-angajați ai BM și ale autorilor din afara BM. Articolele publicate vorbeau în termeni teoretici sau practici despre aceste experiențe, despre biblioteconomia virtuală, extinderea deja a serviciilor web 2.0, evaluarea serviciilor on-line într-o teză de master, eficiența blogurilor în crearea patrimoniului digital, cursuri on-line. Revista publică și vestitul *Monolog interior al unui e-book* al partizanului cărții print Umberto Eco.

Pânzari, Ludmila. *Extinderea serviciilor de bibliotecă* : [servicii Web 2.0], 2009, Vol. 32, Nr. 4, PP. 15-17.

Pânzari, Ludmila. *Fenomenul Web 2.0*, 2009, Vol. 31, Nr. 3, PP. 17-22.

Prima bibliotecă digitală mondială, 2009, Vol. 32, Nr. 4, PP. 120-121.

Borodatii, Tatiana. *Evaluarea serviciilor on-line ale bibliotecilor publice: cazul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”* : [cercetare pentru teza de master], 2010, Vol. 35, Nr. 3, PP. 38-40.

BiblioPolis: ediție specială : *Cultura informației*, 2010, Vol. 37, Nr. 5, 307 p.

Kulikovski, Lidia. *Viitorul catalogului, viitorul catalogării* : [puncte de vedere din ultimele articole de specialitate], 2010, Vol. 36, Nr. 4, PP. 29-33.

Kulikovski, Lidia. *Biblioteconomia în lumea virtuală*, 2009, Vol. 32, Nr. 4, PP. 9-14.

Kulikovski, Lidia. *Când Google a provocat Europa*, 2009, Vol. 30, Nr. 2, PP. 76-77.

Baltag, Tatiana. *Patrimoniul municipal în prezentare virtuală* : [blogul *Chișinău, orașul meu*], 2011, Vol. 40, Nr. 3, PP. 55-57.

Eco, Umberto. *Monolog interior al unui e-book*, 2011, Vol. 38, Nr. 1, PP. 124-126.

Harjevschi, Mariana. *Primul curs online – Dreptul de autor pentru bibliotecă*, 2012, Vol. 43, Nr. 2, PP. 43-45.

În această perioadă, activ prezentă în paginile revistei *BiblioPolis* (2010, Vol. 2-3-4) o regăsim pe Vera Osoianu, director adjunct BNRM, cu diverse abordări teoretice și practice a subiectelor studiului nostru: *Despre tangențele bibliotecii cu comunitatea în spațiul virtual – blogul; Utilizatorii 2.0* ș.a. În 2011, revine cu alte trei articole, două dintre care, la fel, sunt la subiectul prezentului studiu: *Biblioteca 2.0; Bibliotecile și e-guvernarea*, publicate la rubricile *Studii și cercetări* și *Teorie și practică*.

Evidențiem anul 2013, în care la rubricile *Studii și cercetări*, *Cartea de specialitate*, *Teorie și practică* au fost publicate mai multe articole în limbile română, engleză, rusă, italiană și spaniolă. Tipologia subiectelor în materialele publicate se extinde de la servicii virtuale, la softuri de catalogare, modele de bune practici, instruirea bibliotecarilor, competențe profesionale, e-guvernare etc.; site-ul bibliotecilor ca instrument de interacțiune, promovare și comunicare profesională; articole de dezbatere – avantajele, dezavantajele și utilizabilitatea cărții electronice (experiența Letoniei); recenzii:

Bardhan, Arya Harsh. *Virtual reference services: tools and Techniques*, 2013, Vol. 47, Nr. 1, PP. 21-33.

Cheradi, Natalia. *Modele inovatoare de comunicare științifică*, 2013, Vol. 47, Nr. 1, P. 200.

Goian, Natalia. *Softuri de bibliotecă utilizate în bibliotecile din Republica Moldova*, 2013, Vol. 49, Nr. 3, PP. 35-45.

Gonța, Maria. *Site-ul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” – instrument de informare, interacțiune, promovare și comunicare profesională*, 2013, Vol. 50, Nr. 4, PP. 92-94.

Grenina, Aiga. *Electronic books: Content provision and adoption possibilities among users în Latvia* : [avantaje, dezavantaje în utilizabilitatea cărților electronice], 2013, Vol. 48, Nr. 2, PP. 32-47.

Hamada, Dalia. *Competențele necesare bibliotecarilor care lucrează cu copiii și tinerii în epoca digitală*, 2013, Vol. 50, Nr. 4, PP. 50-63.

Harjevschi, Mariana. *Biblioteca, un intermediar optim în interacțiunea dintre cetățeni și stat* : [rolul bibliotecilor în e-guvernare], 2013, Vol. 50, Nr. 4, PP. 101-103.

Kafure, Ivette. *El proceso creativo de la interfaz del sistema de gestion de la informacion*, 2013, Vol. 47, Nr. 1, PP. 34-46.

Matveeva, Irina. *Viitorul bibliotecilor municipale: Note futurologice*, 2013, Vol. 48, Nr. 2, PP. 48-51.

Osoianu, Vera. *Tendențe și priorități în activitatea bibliotecilor publice*, 2013, Vol. 47, Nr. 1, PP. 11-20.

Vitiello, Giuseppe. *Circuiti commerciali e non commerciali del sapere*, 2013, Vol. 49, Nr. 3, PP. 45-61.

De asemenea, diverse ca abordare, tipologie, gen și subiect sunt și materialele publicate în anii 2014-2015: practica lecturii cărții numerice, evoluții și convergențe; practici europene de includere în colecții a cărții electronice; împrumutul electronic, biblioteca modernă, biblioteca viitorului. Pentru prima dată, revista *BiblioPolis* publică materiale referitoare la implicarea cititorilor în crearea conținutului digital, vocea utilizatorului cu referire la cartea digitală. Expres pentru vol. 55, nr. 5 din 2014 (număr tematic dedicat serviciilor pentru tineri) a fost creată o rubrică nouă – *Experiențe de fortificare a abilităților bibliotecarilor privind educarea copiilor și tinerilor*, în care s-au publicat articole despre instruirea bibliotecarilor pentru a învăța tinerii și adolescenții să creeze conținut digital. Câteva exemple din cele expuse mai sus:

Marjanen, Ilkka. *Dați-i bibliotecii libertate: adolescenții și tinerii ca producători de conținut în biblioteca publică din Hatulla*, 2014, Vol. 55, Nr. 5, PP. 129-133.

Costin, Nadejda. *Cărțile electronice și vocea utilizatorului*, 2015, Vol. 56, Nr. 1, PP. 75-83.

Muller, Catherine. *Pratiques de lecture et nouveaux supports numériques: Des évolutions convergentes*, 2014, Vol. 51, Nr. 1, PP. 76-78.

Harjevschi, Mariana. *Cărțile electronice – context și dileme*, 2014, Vol. 52, Nr. 2, PP. 11-17.

Harjevschi, Mariana. *Context internațional și provocări pentru politica bibliotecilor cu privire la împrumutul electronic în biblioteci*, 2014, Vol. 52, Nr. 2, PP. 97-99.

Kulikovski, Lidia. *Biblioteca modernă, Biblioteca de azi, Biblioteca viitorului*, 2014, Vol. 51, Nr. 1, PP. 86-88.

Țurcan, Nelly. *Comunicarea științifică în contextul Accesului Deschis la informație*, 2014, Vol. 51, Nr. 1, PP. 10-44.

Perioada 2016-2017 conține articole, cu practici utilizate în biblioteci, despre inițierea unor campanii ca „Săptămâna Creativității și Inovației” și „Săptămâna Științei”, orientate să stimuleze interesul bibliotecarilor și al utilizatorilor față de conținutul digital; „Maratonul utilizatorilor” cu implicarea foarte activă a utilizatorilor în crearea conținuturilor digitale; „Maratonul bibliotecarilor” – creare de conținut (Wikipedia, local, patrimonial). Cronicile

publicate în cadrul acestor campanii reflectau zi de zi implicarea tuturor filialelor și contribuțiile lor în procese de creare de conținut. În procesele de digitizare și creare de conținut digital biblio-

În ultimii ani, BM creează mai mult conținut cultural și servicii interactive, transformându-se într-un agent central de creare și de diseminare a conținutului local on-line. De câțva timp, BM este un punct fizic important de contact al chișinăuienilor cu serviciile on-line, perfectându-și și diversificându-și permanent instrumentele de acces la informație.

tecarii se confruntau cu mulți termeni necunoscuți, greu de înțeles. În scopul familiarizării cu limbajul profesional digital, în trei numere consecutive ale revistei, au fost publicate părți ale dicționarului *Biblioteca modernă. Glosar de termeni uzuali*.

Kulikovski, Lidia. *Săptămâna Creativității și Inovației*, 2016, Vol. 61, Nr. 2, PP. 11-20.

Harjevschi, Mariana. *Maratonul utilizatorilor*, 2017, Vol. 67, Nr. 4, PP. 121-123.

Kulikovski, Lidia. *Biblioteca modernă. Glosar de termeni uzuali*, 2017, Nr. 2, PP. 9-24; Nr. 3, PP. 32-46; Nr. 4, PP. 26-44.

Kulikovski, Lidia. *Săptămâna Creativității și Inovației la BM „B.P. Hasdeu”*, 2017, Vol. 65, Nr. 2, PP. 25-28.

Crearea conținutului digital e prezent masiv și în 2018, și în 2019, alături de alte teme tangențial sau direct legate de subiectul cercetării noastre ori conexe cu ele. Puteți urmări câteva exemple în continuare:

Kulikovski, Lidia. *Campania de comunicare a științei 2018. Hora Științei Hasdeu*, 2018, Vol. 71, Nr. 4, PP. 41-45.

12 tehnologii inovatoare, emergente de implementat în biblioteci, 2018, Vol. 68, Nr. 1, PP. 19-23.

Harjevschi, Mariana. *Accesul digital: Impactul dreptului de autor asupra practicilor de digitizare în bibliotecă*, 2018, Vol. 68, Nr. 1, PP. 10-18.

Pânzari, Ludmila. *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în mediul virtual*, 2018, Vol. 71, Nr. 4, PP. 55-68.

Negură, Elena. *Cărțile și tehnologiile vor avea o conexiune* : [despre relația cărții și tehnologiei în biblioteca viitorului, temă de eseu la cursul „Biblioteca modernă”], 2018, Vol. 68, Nr. 1, P. 58.

Taragan, Elena. *Cronica Săptămânii Creativității și Inovației* : [ediția a V-a], 2018, Vol. 69, Nr. 2, PP. 106-113.

Taragan, Elena. *Hora Științei Hasdeu, cronici*, 2018, Vol. 71, Nr. 4, PP. 45-55.

Kulikovski, Lidia. *Biblioteca – o gazelă între dinozauri: Biblioteca în căutarea viitorului*, 2019, Vol. 73, Nr. 2, PP. 67-77.

Kulikovski, Lidia. *Mobilizare pentru Știința Deschisă, pentru știința cetățenilor*, 2019, Vol. 75, Nr. 4, PP. 44-52.

Pânzari, Ludmila. *Connect Plus: Explorează tehnologiile în bibliotecă*, 2019, Vol. 72, Nr. 1, PP. 74-79.

Taragan, Elena. *Săptămâna Creativității și Inovației*, 2019, Vol. 73, Nr. 2, PP. 77-95.

Anul 2020, primul an de confruntare cu pandemia Covid-19, a dictat alte condiții de activitate, alte forme și metode de manifestare în relație cu utilizatorii, în prestarea serviciilor, fapt ce a impus BM să-și revizuiască instrumentele, să creeze conținut digital, să formeze capacitate digitală, să formeze abilități de educare digitală a utilizatorilor prin metode ludice, inovative. Revista *BiblioPolis* a oferit spațiu generos materialelor din experiența filialelor BM. Venim doar cu două prezențe-exemple din considerente de spațiu limitat acestui articol:

Kulikovski, Lidia. *Săptămâna Creativității și Inovației 2020, online*, 2020, Vol. 78, Nr. 3, PP. 93-101.

Gumeni, Svetlana. *Provocarea verii – caleidoscop-online*, 2020, Vol. 78, Nr. 3, PP. 84-88.

În 2019-2021, BM prestează diverse servicii electronice, care economisesc timpul utilizatorului în diferite tranzacții de bibliotecă; extinde numărul de stații pentru accesul public; implementează servicii noi bazate pe tehnologiile self-service – servicii rapide de împrumut și de relaționare. Continuă să constituie și să susțină infrastructura virtuală necesară pentru a răspunde cerințelor crescânde ale utilizatorilor, în special ale studenților și elevilor, la documente pe suport electronic; implementează soluții tehnologice necesare pentru crearea, prezervarea și diseminarea informației digitale. În ultimii ani, BM creează mai mult conținut cultural și servicii interactive, transformându-se într-un agent central de creare și de diseminare a conținutului local on-line. De câțiva timp, BM este un punct fizic important de contact al chișinăuienilor cu serviciile on-line, perfectând și diversificând permanent instrumentele de

În cei 20 de ani de existență, revista *BiblioPolis* a fost agent al inovării, al schimbării și transformării continue. A reflectat în paginile ei traseul BM: de la tradițională – la hibridă, de la hibridă – spre digitală, susținând acest drum dificil și de durată și publicând peste 90 de articole cu tematică digitală.

acces la informație. Revista *BiblioPolis* este alături de bibliotecarii implicați în procese noi, de anvergură ca să le înveșnicească contribuțiile.

În cei 20 de ani de existență, revista *BiblioPolis* a fost agent al inovării, al schimbării și transformării continue. A reflectat în paginile ei traseul BM: de la tradițională – la hibridă, de la hibridă – spre digitală, susținând acest drum dificil și de durată, publicând peste 90 de articole cu tematică digitală. Astăzi acestea sunt ca niște piese de puzzle disparate în pagini și volume diferite. Dacă le-am aduna într-un volum, ar ieși o poveste frumoasă de transformare a BM.

Revista *BiblioPolis* a contribuit ca „digitalul”, „digitizarea” să devină noțiuni profesionale și elemente vitale în activitatea BM, oferind facilități noi și prin livrarea conținutului on-line: pe site-ul BM (www.hasdeu.md) și pe Repozitoriul instituțional al BM „B.P. Hasdeu” (<https://hapes.hasdeu.md/>).

VALORIFICAREA COLECȚIILOR PRIN DIGITIZARE

*Dr. Sorina STANCA,
manager Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Cluj*

Rolul informațiilor în societatea modernă a dus la schimbări în modelul bibliotecii tradiționale, deoarece în societatea cunoașterii trebuie să se faciliteze accesul la orice tip de informație, pentru orice utilizator, indiferent de timp și spațiu. Cerințele prioritare ale bibliotecii publice actuale sunt integrarea serviciilor și procedurilor tradiționale, încă utile, cu altele noi, impuse de evoluția, pe toate planurile, a lumii moderne.

Noile tehnologii oferă oportunități multiple instituțiilor culturale, muzeelor, bibliotecilor, arhivelor de diferite tipuri, pentru prezervarea, conservarea și punerea la dispoziția publicului a documentelor valoroase, vechi și rare, pe care le dețin în colecții.

Un termen tot mai frecvent folosit în mediul biblioteconomic este cel de „bibliotecă hibridă”. O astfel de bibliotecă trebuie să asigure accesul la toate tipurile de resurse, atât cele tradiționale, cât și cele în format digital. Conceptul a fost pe larg analizat de către specialistul Peter Brophy, care subliniază faptul că „modelul clasic